

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Lib. III. Distinctio. I.
Resolutissimi Patris, &

VERITATVM THEOLOGICARVM
solidi sectatoris Magistri Durandi de sancto
Portiano, Liber tertius sen-
tentiarum.

PRÆFATIO.

EST Deus in celo reuelans myste-
ria, Dan. 2. Hęc verba assumpta fue-
runt à principio, & vt dictum fuit
tunc, sacra scriptura excellit alijs
in certitudine, quod notatur ibi
reuelans. Quęcunq; enim in sacra
scriptura traduntur, aut solū, aut
principaliter, diuina autoritate re-
nentur. talia autē sunt certissima,
vt alias declaratum fuit. In eodem etiā verbo dicitur ma-
teria tertii libri Sententiarum. Postquā enim Deus mul-
tiplicari multisq; modis olim loquens patribus reuelauit
eis secreta sua, Et per eos nobis (Quia nō facit dominus
verbum nisi reuelauerit secretū suum ad seruos suos Pro-
phetas, Amos. 3.) nouissimē locutus est nobis in filio suo
incarnato, per quem excellentiora sacramēta deitatis no-
bis manifestauit, nec mirum, quia nemo nouit patrē, nisi
filius: & cui uoluerit filius reuelare, Mat. 11. De filio autē
incarnato, & de his quę assumpta carne gesit, & sustinuit
pro nobis, necnon de donis, & virtutibus ipsum, quo ad
humanitatem perficientibus agit in tertio libro. Dece-
bat autem, vt per filium incarnatum reuelarentur nobis
diuina secreta, & nostrę fidei sacramenta propter tria. Pri-
mō vt caperentur familiarius ex reuelantis conformitate
humili. Secundō, vt tenerentur certius ex reuelantis ve-
ritate stabili. Tertio, vt implerentur efficacius quo ad
agenda ex reuelantis exemplaritate uili.

QUANTVM ad primum sciendum est quōd au-
ditiones contingunt secundum consuetudinem. Nam vt
vt consueuimus ita dignamur dici (vt habetur. 2. Meta.)
Et quia consuetū est homines doceri ab hominibus pro-
priissimis doctor, & reuelator fuit Dei filius, factus ho-
mo, & quia factus homo factus est paruulus, secūdi illud
Esa. 9. Paruulus natus est nobis & filius datus est nobis,
& ideo factus est doctor paruulorum, vt adimpleretur il-
lud Esa. 33. ubi est doctor paruulorum: cui potest respon-
deri q̄ filius Dei qui factus est homo factus est paruulus.
vnde potest dici illud Mat. 11. Abscondisti hæc à sapientibus
& prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Et meritō, fi-
lius enim honorat patrem. (Malac. 1.) Et quia opera Dei
reuelare & cōfiteri honorificum est (Tobias. 12.) ideo dei
cui filium esse reuelationem paternorum secretorum.

QUANTVM ad secundum notandum est quōd
licet Pater sit veritas, & Filius veritas, & Spiritus sanctus
veritas, & simul omnes tres vna veritas, tamen filius per
appropriationem dicitur veritas, non solum ea ratione
qua est secunda in trinitate persona, qua ratione dicitur
sapientia, & verbum, sed ratione humanitatis assumptę,
quatenus veritas à tota trinitate de redemptione humani
generis promissa in sola persona filii, & per solam perso-
nam filii meritorie est impleta. Sic enim gratia & veritas
per Iesum Christum facta. (Ioan. 1.) propter quod decuit,
vt veritas fidei quę rationem naturalem excedit ad hoc
vt firmius teneretur, reuelaretur nobis per illum, qui cum
Patre & Spiritu sancto est vna veritas promittens, & in
seipso est vna veritas promissa persoluens. Et ideo dicit
Simeon in suo cantico Luc. 2. loquens ad Deum patrem
de filio, Parasti ante faciem omnium paruulorum, lumen
ad reuelationem gentium.

QUANTVM ad tertium notandum quōd sicut
dicit Sen. longum iter est per verbum, breue autē & effi-
cax per exemplū, ex facto enim factū concluditur per lo-
cum à simili, Luc. 10. quis tibi videretur proximus fuisse ei
qui incidit in latrones? & ille dicit, qui fecit misericor-
diam in illū, tunc ex illo facto conclusit, vade & tu factū
militar. Sed ex dicto non concluditur factū. Multi enim
dicunt & non faciunt, Mar. 23; & ideo ad hoc, vt illa quę
sunt agenda pro salute nostra efficacius implerentur, pro

Quęstio I.

210
fuit valde vt reuelarentur ab illo qui cepit facere, & do-
cere, Act. 1. Et faciendum nobis ex facto suo concludit dicens
Apostolis Ioan. 13. Exemplum dedi vobis, vt quemadmo-
dum ego feci, ita & vos faciatis. Ideo dicit Apost. Ephe. 3.
Quod alijs generationibus non est agnitiū filijs hominū,
sicuti nunc reuelatum est sanctis Apostolis. Concludēdo
ergo cum Apostolo dicamus illud Ephe. 1. Deus pater do-
mini nostri Iesu Christi pater glorię det vobis spiritum
sapientię & reuelationis in agnitionem eius. Nunc quis
dem per fidem, vt tandem in reuelatione glorię eius gau-
deatis, 1. Pet. 4. Quod vobis concedat, &c.

Sententia literę Magistri sententiarum in generali
& speciali valde ingeniosa & vtilis, Et
primō primā distinctionis.

Cum autem venit plenitudo temporis, &c. In hoc ter-
tio libro determinat magister primō de mysterio in-
carnationis & passionis Christi. Tertio de virtutibus &
donis quibus Christus plenus fuit, & fideles animas im-
pleuit. Et secūdum hoc liber iste diuiditur in duas partes.
Primō determinat multipliciter de incarnatione. Secū-
dō, de virtutibus & donis nobis per Christū collatis vsq;
ad. 23. dist. ibi. Cum verō supra habitū sit. Prima diuiditur
in duas. Primō determinat de diuina incarnatione. Secū-
dō prosequitur conditiones ipsius verbi incarnati vsque
ad. 6. dist. ibi. Ex præmissis emergit quęstio. Prima diui-
ditur in tres. Primō determinat de diuina incarnatione
ex parte assumptis, quid sit. Secundō ex parte assumpti,
quid sit. Secūda ibi, dist. 2. Et quia in homine tota natura.
Tertio ex parte virtusq;, cuius sit dist. 3. ibi, præterea queri
oportet. Prima est principalis lectionis, & diuiditur in
quatuor partes. Primō enim autoritate Apostoli ostendit
quid sit incarnatio, & quōd persona incarnata sit filius
Dei. Secundō ratione inquiri, quare filius potius fuerit
incarnatus ibi, diligenter verō notandum. Tertio inquiri,
verum Pater, vel Spiritus sanctus potuerit incarnari.
ibi, Si verō queritur vtrum pater. Quarrō mouet obie-
ctionem & soluit ibi, Sed fortē aliquis diceret, Et hæc est
sententia & diuisio lectionis in generali.

In speciali verō sic procedit, & primō probat auto-
ritate quōd pater misit filiū in tēporis plenitudine, quod
est tempus gratię, quod quidē tempus habuit initium ab
aduentu saluatoris per quē facta est veritas & gratia, quia
per incarnationem impletur legis promissum, quod per
Christi aduentum impletū est, quod diu antiquis patribus
fuit promissum. Sic ergo filius Dei est missus, missio enim
visibilis est eius incarnatio. Præterea ponit tres rationes
ad probandū quōd persona filii fuit incarnata, quarū pri-
ma sumitur ex appropriato filii quōd sapientia est, con-
gruum enim fuit q̄ qui in sapientia omnia cōdiderat, per
sapientiam omnia restauraret. Et hoc cōfirmat per para-
bolam Euangelij, de muliere quærente dragmā perditā.
Secunda ratio sumitur ex ipsius origine, quia est ab alio,
vnde primō missus est filius qui est à solo patre. Secundō
Spiritus sanctus qui est ab vtroq;. Tertia sumitur ex pro-
prio ipsius filii, quia filius est imago patris: congruū enim
erat, q̄ qui erat filius Dei in diuinitate fieret idē in huma-
nitate filius hominis, quod confirmatur per Aug. ex quo
concludit quōd vnus est Dei filius & hominis, qui est ve-
rus Deus & homo, ideo neq; confitemur duos filios, sed
vnum manere in duabus substantiis, ita q̄ vna per alterā
non destruat, nec vna in alterā transeat vt nō sint, sicut
illa quę miscentur adinuicē, sed sint sicut vnita. Deinde
inquiri, vtrum pater vel Spiritus sanctus carnē quam po-
tuerant tunc assumere, nunc possent assumere. Et respōdet
quōd sic, quia eadē est personarū potentia. Vltimō obiicit
contra prædicta, si enim indiuisa sunt opera trinitatis, qua
ergo ratione filius carnē assumpsit eadē ratione Pater &
Spiritus sanctus. Alioquin aliquid faceret filius quod nō
faceret pater, vel Spiritus sanctus, quod fallum est. Et re-
ponder ad hoc quōd indiuisa sunt opera trinitatis, sed sic
filius assumpsit, quia ad ipsam est assumptio terminata, nō
hilominus tamen tale mysteriū est, quod tota trinitas ope-
rata est. Sicut enim est vna indiuisibilis personarū trium
substantia, sic & operatio vna, & pro tanto nos non dicā-
mus sanctam trinitatē ex virgine natā, sed filium tantum.

& hoc per duo exempla declarat, scilicet de columba & voce patris; & licet solus filius sit incarnatus, tamen incarnationem cum patre & Spiritu sancto operatus est.

QVÆSTIO PRIMA.

Utrum incarnatio sit possibilis.

Tho. 3. p. 9. ar. 1.

Circa dist. primam tertii libri sententiarum quaeritur primò, utrum incarnatio sit possibilis. Et videtur quod non, quia quicquid conuenit Deo ex tempore, conuenit ei ex mutatione sui, vel creaturæ, quia non est nouitas sine mutatione. Sed incarnatio temporalis non potest deo conuenire per mutationem sui, vel creaturæ, ergo nullo modo. Minor probatur, quod enim incarnari non conuenit Deo per mutationem sui, planum est, cum scriptum sit Mal. 3. Ego Deus & non mutor. Et lac. 1. apud quem non est transmutatio, &c. Quod autem non conueniat ei per mutationem creaturæ probatur sic, quia illa mutatio esset secundum locum, vel secundum formam non secundum locum, quia talis mutatio est ad aliquid distans, secundum locum, quod non potest dici de Deo respectu creaturæ, non enim longè est ab vno quoque nostrum Act. 17. nec secundum formam, quia natura humana sibi derelicta, vel assumpta, nihil plus vel minus habet, quare &c.

2. Item natura spiritalis non vnitur corporali nisi dupliciter, scilicet, per modum formæ, vel per modum mouētis, sed natura diuina non potest vniri alicui naturæ creatæ per modum formæ, quia natura diuina nullius potest esse forma inherens de qua loquimur, ergo vnitur ei per modum mouētis, sed talis vnio non sufficit ad incarnationem. Alioquin omnis creatura esset vnita Deo, quare &c.

3. Item Deus non potest esse in creaturis nisi per essentiam, presentiam, & potentiam, sed nullus istorum modorum per se sufficit ad incarnationem, nec omnes simul sufficiunt, ergo ipsa non est possibilis: maior probatur, quia Deus non potest esse presentis creaturæ nisi vel secundum se, vel secundum suam operationem, si secundum se sic est presentis secundum essentiam. Si secundum operationem, aut secundum operationem intra manentem, sicut intelligere, & sic dicitur esse in rebus per presentiam modo quo dicitur ma in rebus in prospectu nostro esse nobis presentia & nos ipsis, aut secundum operationem transeuntem extra & sic est in rebus per potentiam. Et præter hos modos non videtur alius possibilis, minor de se patet, quia his modis dicitur Deus esse presentis omnibus creaturis quæ tamen non dicuntur assumptæ.

4. Item suppositum se habet ad indiuiduum sicut particulare sub vniuersali, quia illud idem (vt videtur) dicit indiuiduum in omni natura & genere quod dicit suppositum in prædicamento substantiæ, sed nulla natura potest carere sua propria indiuiduatione, ergo nullum suppositum in genere substantiæ potest carere sua suppositio ne, & ita nullum suppositum in genere substantiæ (vt videtur) potest substantificari in supposito diuino, & sic non est possibilis incarnatio quæ dicitur esse vnio humanæ naturæ cum supposito diuino.

5. IN contrarium est quod habetur Ioan. 1. verbum caro factum est, & ad Phil. 2. dicitur de filio quod exinanituit semetipsum formam serui accipiens, igitur &c.

6. **R**ESPONSIO. circa istam questionem videnda sunt tria. Primum est quid importetur nomine incarnationis. Secundum est verum ipsa sit possibilis. Tertium est cui modo vnionis assimilatur incarnatio.

7. **Q**UANTVM ad primum sciendum est quod per incarnationem nihil aliud intelligimus nisi vnionem humanæ naturæ cum diuina, ita, scilicet, quod natura humana non constituat proprium suppositum, nec existat in supposito proprii generis, sed existat in supposito diuino.

In d. 5. q. 1. ar. 7.
Querimus enim de incarnatione per quam factum est quod homo esset deus & deus homo. Ad hoc autem requiritur, quod sit vnio naturæ humanæ cum diuina in eodem supposito, quia quæ distinguuntur secundum supposita non prædicantur de se inuicem, natura autem diuina non potest esse in alieno supposito, quare oportet quod natura humana existat in diuino, si tamen est possibilis incarnatio.

8. **Q**UANTVM ad secundum dicendum quod incarnatio est possibilis, & quæuis omnino non possit hoc demonstratiuè probari, tamen potest satis probabiliter per:

suaderi hoc modo. Omne illud est deo possibile quod non includit contradictionem, vel repugnantiam intellectuum (vt patet ex dictis in 1. lib. d. 42. q. 2.) Sed Deum incarnari non includit contradictionem vel repugnantiam intellectuum ergo hoc est Deo possibile. minor probatur, quia si includeret contradictionem, vel repugnantiam intellectuum, aut hoc esset ex parte creaturæ, aut ex parte Dei. Sed ex parte neutrius est ibi repugnantia seu contradictio, quare &c.

Quod autem non sit repugnantia ex parte creaturæ dupliciter declaratur. Primo sic, prius virtute diuina potest absolui à posteriori. Sed singularitas naturæ humanæ prior est supputatione sua, ergo virtute diuina ipsa potest habere propriam singularitatem, dato quod non habeat propriam suppositionem, sed si non habet propriam oportet quod habeat alienam, cum nihil existat nisi in aliquo supposito, ergo possibile est naturam humanam non existere in proprio supposito, sed in alieno. Quod autem singularitas propria sit prior propria suppositione, patet quia ex hoc aliquid est singularis quia est hoc aliquid, & vni numero, sed per hoc autem addit suppositio esse in se & per se, & non in alio, quod autem se habet per additionem ad alterum potest fieri illo, quare &c. Secundò sic, sicut natura substantiæ completa est existere per se, & in proprio supposito, ita natura accidentis est in alio supposito existere, sed virtute diuina in sacramento altaris fit quod accidens salua sua essentia & natura quantum ad id quod est non existat in alio non supposito sed in se, ergo similiter diuina virtute fieri potest quod substantia completa (vt natura humana) proprium suppositum non constituat, sed in alieno existat.

9. **C**AUSA autem huius hinc sumenda est, quia omnis natura actualis & absoluta, (Actualis dico propter materiam primam & absoluta propter respectus relationis) potest sine contradictione existere sine omni eo quod non est intrinsecè de ratione sua, sed solum extrinsecè & cōcomitantiè, quia ibi non est repugnantia intellectuum, vt in contradictione, esse autem in alio non est intrinsecè de ratione accidentis, sed extrinsecè solum & concomitantiè, quia secundum cursum naturæ accidens non esset nisi inesse. Similiter esse per se non est intrinsecè de ratione substantiæ, sicut expresse ponit Auicenna, sed est realis proprietatis, vel modus substantiæ, quia substantia completa sibi derelicta proprium suppositum constituit, propter quod absque contradictione potest substantia priuari propria modo existendi per se, & accidens modo existendi in alio, sic igitur patet quod ex parte creaturæ non est repugnantia, quin possit in alieno supposito substantiari.

10. Quod autem non sit repugnantia ex parte Dei, probatur sic, quia quicquid conuenit creaturis pertinet ad perfectionem, hoc totum conuenit creatori. Sed posse naturam aliam ab ea quæ suppositum constituit in se substantificari, pertinet ad perfectionem in creaturis: vnde & hoc conuenit soli substantiæ, in qua sunt & de qua dicuntur alia, sicut accidentia: quare & hoc potest Deo conuenire circumscriptis tamen imperfectionibus, (sicut in cæteris quæ Deo & creaturis conueniunt imperfectiones à Deo relegantur) pertinet autem ad imperfectionem substantiæ & ad eius potentialitatem quod accidens in ipsa existens ipsam informat & sit actus eius, & ideo natura assumpta à diuina persona ipsam non informat, sed absque informatione in ipsa substantificatur, ideo substantificatio naturæ humanæ à diuina natura nullam imperfectionem arguit in ipsa. Ex quo potest formari talis ratio. Esse in quo aliud, nunquam sonat imperfectionem nec potestiam passiuam, nisi vbi esse in alio est per inhaerentiam, quia ratio potest passiuæ reducitur ad subiectum, nihil enim est subiectum nisi per potentiam passiuam, nec potestiam passiuam est nisi subiecti vt subiectum est: nihil autem est subiectum nisi per comparisonem ad illa quæ sibi inhaerent. Cum igitur natura humana non ponatur existere in supposito diuino per modum inhaerentis, sed per modum ordinis & contactus virtualis esse vt in quo ipsa existit non arguit in persona diuina aliquam potentiam passiuam, siue imperfectionem: & sic patet secundum.

11. **Q**UANTVM ad tertium notandum est quod licet incarnationi ex toto non possit inueniri similis modus vnionis in creaturis, assimilatur tamen magis initioni quam alicui vnioni: quod patet discurrendo per singulos modos

Inf. d. 5. q. 1. art. 6.

modos quibus aliqua in supposito vniuntur. Quædam enim vniuntur constituendo vnam naturam, quedam vero non constituendo vnam naturam. Primum fit tripliciter. Primo ex corruptione omnium que vniuntur, sicut elementa in mixto. Secundo ex corruptione alterius solum, ut cum miscetur modicum de aqua in multo vino. Tertio saluatis omnibus his que vniuntur, ut ex materia & forma substantiali fit vna natura compositi; neuter autem istorum modorum competit incarnationi. Non enim natura diuina & humana transunt in tertiam sicut elementa in mixto, nec vna in alteram (ut modica aqua posita in multo vino) sed manet vtraque saluata post vniõnem alioquin non esset vera incarnatio qua diceretur homo Deus, & Deus homo, nisi ambe remanerent nature. Item nec sic vniuntur ut eis saluatis fiat quedam tertia natura sicut fit ex vniõne materiae cum forma natura compositi, quia natura diuina & humana non possunt esse partes cuiusdam complexionis nature, quemadmodum materia & forma sunt partes nature completae, ideo &c.

12 Alia vero vniuntur in supposito non constituendo vnam naturam, quod fit dupliciter. Vno modo per inherentiã naturam ad naturam, & sic vniuntur accidentis substantiæ, & hic modus differt multum ab vniõne incarnationis, quia in carnatio est vniõ duarum naturarum quarum vtraque nata est constituere vnum suppositum, accidentis autem non est huiusmodi. Item vniõ accidentis ad substantiam est per inherentiã. Hoc autem arguit in subiecto potentia passiuam, quod exclusum est ab incarnatione, ideo &c. Alio modo vniuntur aliqua per inuisionem non constituendo nouam naturam, sicut inseritur ramus sipitri, non enim constituitur noua natura nisi continuatione preexistentium, sicut e contrario quando continuu diuiditur in plura eiusdem rationis non est ibi noua generatio, sed preexistens diuisio.

13 Et hic modus est in vno dissimilis incarnationi, quia est ibi vniõ similis cum simili ratione, cuius est ibi continuatio, & non solum contactus: hoc autem exclusio (quod & in proposito excludi potest rationabiliter, quia quod potest natura creata respectu similis secundum speciem, hoc potest natura diuina propter suam illimitatam perfectionem respectu nature create & dissimilis) totu residuum est simile, natura enim diuina & humana non consistunt vnam naturam, vniuntur autem per modum inuisionis, quam facit ordo, non situs: secundum enim beatum Augustinum quod facit situs in corporalibus hoc facit ordo in spiritualibus. Et ideo sicut mediante contactu, vel situ ramus inseritur arbori, & efficiuntur vnum secundum suppositum. Sic mediante ordine quem habet natura creata ad diuinam essentiam, & ad diuinum suppositum, in quo est omnis ratio suppositi potest natura creata virtute diuina quasi diuino supposito in se ipso substantificari. Huic autem concordat scriptura loquens de incarnatione Christi, vel de Christo incarnato, dicitur enim Apoc. 5. viciõ leo de tribu Iuda, radix Dauid: & 22. eiusdem, Ego sum radix & genus Dauid, stella splendida, &c. Ex quibus datur intelligi, quod sicut ex radice & ramo fit vnum per inuisionem, sic ex natura diuina tanquam ex radice, vel tronco & natura Christi humana sumpta de stirpe Dauid, tanquam ramo in se factus est vnus Christus per incarnationem, tanquam per inuisionem: vnde Iac. 1. vocatur verbum in situm, in mansuetudine inquit, suscipite in situm verbum: vbi glofa dicit verbum diuinum quod in situm est & seminat in die redemptionis.

14 Ad primum argumentum dicendum quod incarnatio competit Deo ex tempore, non ex mutatione sui, sed creaturae, que dum assumitur mutatur non secundum locum, nec secundum aliquam formam absolutam, sed dicitur mutari in quantum suscipit nouum modum essendi cum priuatione proprii modi. Et si dicitur quod iste modus non dicit nisi quandam relationem ad quam non potest esse actio, dicendum quod verum est de actione creaturae, que non attingit ad respectum, nisi per fundamentum propter determinationem suam in modo agendi: Deus autem potest immediate super modum rei influendo, vel subtrahendo sicut ei placet.

15 Ad secundum dicendum quod Philosophi soli considerauerunt illud quod habet cursum nature, secundum quem non videmus substantiam spiritualem vniri corpori,

nisi per modum motuentis, vel per modum forme: Deus autem ad hoc non limitatur quin aliter possit facere.

16 Ad tertium dicendum quod Deum esse in rebus per essentiam, non tantum dicitur vno modo, sed dupliciter. Vno modo per communem exhibitionem sue essentia, quæ modus vocatur communis illapsus. & hic modus quum sit communis respectu omnium non sufficit ad incarnationem. Secundo modo per specialem illapsus, quæ quidam vocant circumincessionem, nos autem inuisionem, & hic modus non est communis omnibus, sed est proprius nature assumptæ, ideo &c.

17 Ad quartum dicendum quod indiuiduum & suppositum non se habent precise, sicut vniuersale & particulare, ita ut illud solum quod dicitur indiuiduum in omni genere dicatur suppositum in genere substantia, quia materia & forma in genere substantia sunt quedam indiuidua, nec tamẽ sunt supposita. indiuiduum enim solum dicitur illud quod est singulare, seu vnum numero, in omni genere. Suppositum autem super hoc addit determinatũ modum essendi, videlicet quod sit completum in natura, & per se existens, & alteri non innitens, & isto modo essendi potest carere talis natura, licet non possit carere sua indiuiduatione.

QVÆSTIO SECUNDA.

Virum vna persona potuerit incarnari sine alia.

Tho. 3. q. 3. ar. 4.

Secundo queritur, virum vna persona potuerit incarnari sine alia. Et videtur quod non, quia per illud suppositum diuinum habet rationem, ut in quo aliud existit per quod per se subsistit, quia dependentiam inexistentis non determinat nisi per se subsistens, sed persona diuina est per se subsistens ratione essentia diuina, quæ est communis omnibus personis: in diuinis enim esse existentia est idem cum essentia, ergo nulla persona in diuinis potest terminare dependentiam nature assumptæ sine alia.

Inf. d. 5. q. 1. art. 6.

2 Item ad hoc vt persona possit assumere, non requiritur nisi vt sit in se virtutis, vt possit hoc facere, & infinita perfectionis, vt possit alterius dependentiam terminare, sed in his personæ diuinæ non distinguuntur, sed potius sunt vnum, ergo nulla persona potest aliquam naturam assumere sine alia.

3 Item in actu reciproco quicquid est principium actus est eius terminus, quia actus reciprocos ab eodem incipit & ad idem terminatur. Sed assumere est actus reciprocos, est enim assumere aliud ad se sumere, ergo cum quolibet persona sit principium talis actus, & non vna sine alia, videtur quod idem sit de termino.

4 Item nullus actus notionalis terminatur ad aliquod essentialis, ergo nec actus essentialis ad aliquod notionalis, sed incarnari est actus essentialis, ergo non terminatur ad personam.

5 IN contrarium arguitur, quia filius dicitur minor patre, Ioan. 14. Pater maior me est. Hoc autem non esset si filio assumente naturam humanam, pater similiter assumptis set. tunc enim patri filius esset æqualis secundum naturam humanam, sicut est secundum diuinam, ergo filius sic assumptis naturam humanam quod non pater.

6 RESPONSI O. Dicendum quod licet incarnare (id est, incarnationem facere) non possit vna persona sine alia, eo quod indiuisa sunt opera trinitatis, tamen incarnari, id est, carni vniri potest vna persona sine alia. Ad cuius euentia videnda sunt tria. Primum est quod ad vniõnem personalem humanam nature cum diuina personam præexistit vniõ eiusdem nature humanam cum essentia diuina. Secundum est quod vniõ nature cum natura non sufficit ad vniõnem personalem nature cum persona: sed vltterius requiritur vniõ cum his que sunt propria personam in quantum persona. Tertium est quod illa vltterior vniõ est possibilis cum proprio vnus personam absq; proprio alterius in quo consistit principalis titulus quæstionis.

Tho. 3. q. 3. ar. 2. Duran. inf. d. 5. q. 10.

7 PRIMVM patet premitendo prius differentiam quæ est inter suppositum diuinum & creatũ quæ talis est: licet enim vtrunq; suppositum sit illud quod subsistit, tamen in creaturis suppositum non solũ est illud quod subsistit, sed etiã formalis ratio suppositi est per se subsistere, vel fundatur per se & conuertibiliter in proprietate per se subsistendi: in diuinis vero licet suppositum sit illud quod

Inf. d. 5. q. 1. art. 6.

substitit, tamen ratio formalis suppositi non est per se substituentia, nec fundatur in proprietate per se substitendi, sed est ad aliud esse & ideo per aliud est suppositum & per aliud substitit: est enim suppositum formaliter & completiue per proprietatem relatiuam, substitit autem non per proprietatem relatiuam, sed per essentiam vel substantiam. Cuius ratio est, quia substitere dicitur esse secundum perfectissimum modum essendi, sed perfectissimus modus essendi est esse in se vel ad se, hoc autem non conuenit alicui in diuinis nisi ratione essentie, quia per omnia alia, supposita diuina dicuntur ad aliud & non ad se, quare suppositum diuinum substitit per essentiam, & non per proprietatem relatiuam. Hoc etiam expresse vult beatus Aug. lib. 7. ca. 7. de trin. dicens, si Deus sic relatiue substitit, sicut relatiue gignit, & relatiue dominatur, iam substantia non est substantia, quia relatiuum est, sicut enim ab eo quod est esse appellatur essentia, ita ab eo quod est substitere substantiam dicitur. Absurdum est autem, ut substantia relatiue dicatur: omnis ergo res ad seipsum substitit quanto magis Deus? Si tamen dignum est, ut Deus dicatur substitere, quod addit Aug. aut quia substitere est sub alio existere, & sic non competit Deo, aut quia nobiliori modo substitit qua creatura, ut magis proprie dicatur substitere. Si vero aliquis esse ad aliud vocet substitere, abusive loquitur ignorans vim vocabuli, esse enim ad aliud quod est relatiuum in quantum huiusmodi non importat aliquam perfectionem sicut substitere importat, alioquin aliqua perfectio esset in vna persona que non esset in alia, cum aliqua relatio sit in vna persona, que non est in alia quod est inconueniens, substitere ergo in diuinis est vnicum & absolutum competens omnibus personis ratione essentie.

Ex hoc patet primum sic, per illud primo competit persone diuine vniri nature assumpte, per quod competit ei dependentiam nature assumpte terminare. Sed persone diuine competit terminare dependentiam nature assumpte ratione substantie, vel essentie, ergo persone diuine primo competit vniri nature assumpte ratione essentie. Maior patet, quia sicut natura assumpta vnitur, quia dependet, ita persona assumens eam sibi vnitur, quia terminat eius dependentiam. Minor apparet ex suppositione prius declarata, scilicet quod persona diuina non substitit nisi per essentiam, vel ratione essentie, per illud autem per quod competit ipsi per se substitere competit ipsi per se primo terminare dependentiam inexistentie nature assumpte, & hoc est essentia (vt dictum est) quare &c.

Sed contra istam rationem insatur dupliciter. Primo, quia non oportet quod natura per quam suppositum substitit sit immediata ratio vnionis eius ad naturam que in eo existit: verbi gratia, color existit in corpore quod est suppositum alterius generis, ratio tamen vnionis coloris & corporis non est immediate natura corporis per qua substitit, sed superficies mediante qua color est in corpore, a simili possit videri, quodlibet persona diuina substitit per essentiam, & per eam terminet dependentiam nature assumpte, tamen non oportet quod essentia sit prima & immediata ratio talis vnionis, sed poterit esse proprietates relatiua, & ita vnio nature assumpte ad naturam diuinam est mediante vnione eiusdem ad proprietatem relatiuam sicut vnio colorum ad corpus est per superficiem.

Secundo quia natura humana non vnitur persone diuine nisi quia ipsa amittit propria personalitatem, & induit aliam, ergo secundum hoc vnitur prius & immediatius secundum quod magis attenditur personalitas, sed personalitas in diuinis magis attenditur secundum proprietatem relatiuam quam secundum essentiam, ergo natura humana prius & immediatius vnitur persone diuine per proprietatem relatiuam quam per essentiam.

Ad primum istorum dicendum quod non est simile de colore in corpore, & de natura assumpta, & persona assumente, quia quod color sit in corpore quod est suppositum alterius generis hoc competit ei per naturam, natura enim coloris non est per se existens, sed in aliquo (scilicet in corpore) est enim naturalis qualitas corporis, & ideo in inherencia coloris ad corpus non solum attendenda est eius dependentia, sed eius specialis natura ad quam conuenitur specialiter modus dependentie, qui est vt ea que naturaliter insunt corpori insunt ei quodam ordine vnium me-

diante alio & ob hoc color inest corpori mediante quantitate, sed substitentia completa vt pote natura humana que de se nata est constituitur suppositum non existit in alio per aliquam dependentiam naturalem quam de se habeat ad illud, sed per hoc solum quod priuatur propria substitentia, & ideo nihil primo sibi respondet in persona in qua existit, nisi illud per quod ipsa persona substitit, & hoc est natura diuina.

Ad secundum dicendum quod cum personalitas humana natura, & cuiuslibet alterius nature create consistat, vel saltem fundetur in proprietate per se substitendi, vt declaratum fuit nu. 7. quando natura humana amittit hanc proprietatem & suam personalitatem, & vnitur alteri persone, vnitur prius & immediatius secundum illud secundum quod illa persona supplet vicem personalitatis que nature debetur, hoc autem est per se substitentia, que competit persone diuine ratione essentie, & non ratione proprietatis relatiue, quauis personalitas formalis ei competit per proprietatem relatiuam, Et ideo non oportet quod secundum illud fiat prius & immediatius vnio secundum quod attenditur formaliter personalitas, quia ratio suppositi & persone aliter se habet in creaturis, & diuinis. Et sic patet primum scilicet quod ad vnionem personalem nature humane cum diuina natura.

SECVNDVM patet, scilicet quod ad vnionem personalem predictam vnio non sufficit, sed requiritur vlterior vnio quantum ad illa que sunt propria persone, quia vbi ratio formalis, & completiua suppositi, vel persone, non consistit in per se substitere, nec fundatur in proprietate per se substitendi, sed in aliquo superaddito, vnio per existentiam non sufficit ad vnionem personalem, sed requiritur vnio in aliquo superaddito. Sed ratio formalis & completiua suppositi seu persone diuine non consistit in per se substitere, nec fundatur in proprietate per se substitendi, sed consistit in proprietate relatiua, ergo ad vnionem personalem nature humane cum persona diuina non sufficit vnio per existentiam, sed requiritur vltior vnio per proprietatem relatiuam. Item omne illud quod competit alicui persone ratione essentie precise, competit omnibus, sed vnio per existentiam, vt scilicet inexistentia nature assumpte terminetur, vsque ad vnionem persone assumptis competit persone ratione sue essentie precise, per quam solum competit substitere, ergo talis vnio est communis omnibus personis sicut & essentia, secundum quam attenditur, quare impossibile est quod sufficiat ad personalem vnionem, cum persone diuine in personalitate distinguantur, requiritur ergo vltior vnio quantum ad proprietatem relatiuam, secundum quam personalitas formaliter completur, & sic patet secundum.

TERTIUM patet, scilicet quod illa vltior vnio est possibilis cum proprietate vnus persone absque proprietate alterius, & hoc sic. Si natura humana non possit vniri personaliter vni persone sine altera hoc esset vel ex habitudine personarum inter se, vel ex habitudine earum ad essentiam, non ex habitudine personarum inter se, quia illa habitudo est distinctionis & oppositionis, que magis operatur ad hoc quod vnio possit fieri cum vna persona & non cum altera quam ad oppositum, vt de se patet, que enim sunt distincta, & opposita, possunt alicui tertio vniri distincte vnum sine altero, nec ex habitudine personarum ad essentiam diuinam, quia in intimis vnitur persona diuina essentie diuine, quam natura assumpta vnitur ipsi essentie. Sed vnio quantumcumque intima persone diuine cum essentia diuina non facit quod in quocumque sit essentia diuina sit & persona personaliter, alioquin cum essentia sit in qualibet persona, quilibet persona esset in qualibet personaliter, & esset confusio personarum quod est inconueniens, quauis enim pater sit in filio, & e converso quantum ad essentiam, non tamen quantum ad esse personale, sed semper in eo distinguuntur, ergo nec naturam assumptam & vnitam diuine essentie, propter quantumcumque vnionem vel habitudinem personarum ad essentiam diuinam que est vnita oportet esse personaliter in qualibet persona, sed potest esse in vna sine altera. Ex predictis sequitur quod proprietates relatiue aliquo modo differunt ex natura rei ab essentia diuina, quia

In q. 4.
lunius di.

In primo.
d. 7. q. 4.

quia cum essentia diuina vnitur natura humana assumpta, quo vnio non sufficit ad hoc quod natura assumpta sit vnio personaliter cum filio, & non cum patre & spiritu sancto. Sed vltra hoc requiritur vnio nature assumptæ cum proprietate filii, idcirco in hoc differt ex natura rei proprietates relatiua filii ab essentia communi.

15 AD primum argumentum dicendum quod ex sola per se subsistentia habet persona diuina, quod natura humana in ea existat. Sed vnio secundum existentiam non sufficit ad vnionem personalem, sed requiritur vltior vnio quantum ad ea que sunt propria persone, vt dictum est, & ideo non valet.

16 Ad secundum patet per idem, ad vnionem enim que est per existentiam nature assumptæ cum persona assumptæ sufficit quod assumens sit infinite virtutis, vt possit hoc facere, & infinite perfectionis, vt possit alterius dependentiam terminare. Sed in hoc non completur assumptio personalis, sed in vnione nature assumptæ cum eo quod est proprium personæ.

17 Ad tertium argumentum dicendum quod licet in omni reciproco oporteat quod aliquid vnum & idem sit principium actus & terminus, non oportet tamē quod omne illud quod est principium actionis sit terminus, verbi gratia contingit multos trahere nauem ad vnum solum ex ipsiis & ille solus dicitur trahere nauē ad se, quia solus ipse est terminus tractus, licet nō ipse solus sit principium tractus, sed omnes simul, & eodem modo in proposito, quia omnes persone simul quasi trahunt naturam humanam ad personalitatem solius filii, & ideo solus filius dicitur assumere, quia solus ipse est terminus tractus, licet ipse nō sit solum principium talis actus.

18 Ad quartum dicendum quod actus notionalis est actus productionis, nec terminatur nisi ad productū notionale, & similiter essentialis quādo est actus productionis non terminatur nisi ad productū essentialē. Incarnatio autem non est actus productionis, sed vnionis productorum, & talis actus potest indifferenter terminari ad vnionem essentialis cum essentiali, vel essentialis cum personalis, & sic fit, quia per incarnationem vnitur natura humana nature diuinæ & personæ.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum plures persone possint assumere vnā naturam.

Henr. quodl. 6. q. 7. Tho. 3. q. 3. art. 6.

Tertio queritur, vtrum plures persone possint assumere vnā naturam. Et videtur quod nō, quia vna persona non potest assumere plures naturas: ergo nec plures persone vnā naturam, consequentia patet per simile: antecedens probatur, quia plura solo numero differentia non possunt esse in eodem & secundum idem. Sed due humanitates solo numero differunt, ergo non possunt esse in eodem vno supposito diuino, essent enim in eo secundum idem cum non sit ibi dare partem & partem.

2 Item que sunt plura in creaturis vniantur in Deo, sed nunquam est conuerso, quod illa que sunt plura in Deo vniantur in creatura, sed si plures persone diuine possent vnā naturam assumere plura in Deo vnirentur in creatura, quia plures persone diuinæ in vna natura assumpta, ergo illud non est possibile.

3 Item si plures persone assumerent vnā naturā, aut ibi esset vnus homo, aut plures, non vnus, quia homo dicitur suppositum habens humanitatē, & vnus homo vnum suppositum. Sed plures persone sunt plura supposita & non vnum, ergo plures persone nō possent dici vnus homo, esto quod assumerent vnā humanitatem. Item nec plures, quia si stāte vnitate humanitatis assumptæ plures persone dicerentur plures homines, eadem ratione stāte vnitate diuinæ essentia plures persone dicerentur plures Dii: hoc autem est falsum, ergo & illud.

4 IN contrariam est: quia quecumque sunt naturaliter in vna persona sunt ex necessitate in omnibus personis, nisi oppositio relatiua impediatur, ergo quecumque sunt in vna persona non ex necessitate, sed voluntariē assumpta possunt esse in omnibus personis, nisi oppositio relatiua impediatur, nature autē assumptæ ab vna persona nihil opponitur relatiuē in aliis, ergo potest assumi ab eis, conse-

quentia probatur, quia sicut se habent ad necessariā communicationem illa que sunt in Deo naturaliter & ex necessitate. Sic se habent ad possibile communicationem & non necessariam illa que sunt in Deo assumpta voluntariē.

5 **R**ESPONSIO. Circa questionem istā duo sunt vidēda. Primum est vtrum vna persona possit simul assumere plures naturas, & hoc implicatur in quodā argumento. Secundum est id quod principaliter queritur, scilicet vtrum plures persone possint simul assumere vnā naturam.

6 **Q**UANTVM ad primum articulum est sententia Doctorum satis concors, ferē enim omnes concordant quod vna persona potest assumere plures naturas eiusdem speciei, puta plures humanitates vel diuersarum specierum, puta humanitatem & aliquam aliam naturam dummodo sit assumptibilis. Cuius ratio est, quia effectus qui fit ab agente liberē, & non equatur sue cause potest pluries iterari, sed assumptio humanitatis vel cuiuscumque nature a persona diuina fit liberē, nec equatur sue cause, scilicet virtuti diuinę persone assumētis, nec virtuti effectiue, nec terminatiue, ergo potest pluries iterari.

7 **S**ECVNDVS articulus est magis dubius, & ideo circa ipsum procedetur sic, quia primō ponetur veritas questionis, & secundō ponetur impugnatio illius veritatis. Tertio confirmabitur veritas posita, & quarto soluentur rationes impugnantes veritatem. Quantum ad primum sciendum est quod natura assumptibilis potest dici vna dupliciter, scilicet vnitate singularitatis, vel vnitate personalitatis. Dicendum est ergo quod a pluribus personis diuinis potest assumi natura vna vnitate singularitatis, non autem vnitate personalitatis, id est, non in vnā personalitate. Primum patet, quia persone diuinę a nullo absoluto se excludunt, cum distinguantur solum relationibus. Sed natura assumpta est aliquid absolutum, ergo per hoc quod assumitur ab vna persona nō excluditur quin possit assumi ab alia. Secundū patet, quia persona assumens & natura assumpta sunt vnū secundum suppositum, sed plures persone diuinę nō possunt esse vnū vnitate suppositi, vel personalitatis, ergo natura assumpta a pluribus personis non potest esse vna vnitate personalitatis, sed habet plures personalitates, esset ergo talis natura vna secundum suppositum vel personam cum quolibet vna persona, ita quod persona assumēs & natura assumpta essent vnū secundum personā, sed eadem natura cum pluribus personis simul haberet plures personalitates, cum qualibet tamen per se haberet tantum vnā.

8 Quantum autem ad secundum sciendum quod aliquibus videtur contrarium propter multa. Primum est, quia infinitati nature attestatur quod vna & eadē sit in pluribus suppositis, vnde consuevit dici quod pluralitas suppositorum diuinorum cum vnitate diuinę nature prouenit ex illimitatione nature diuinę. Sed omnis infinitas & illimitatio repugnat creaturę, ergo nulla vna creatura creata sit potest assumi quod existat in pluribus suppositis.

9 Secūdo, quia dependentia nature creatę assumptæ per se terminatur per diuinum suppositum, quā terminaretur per proprium. Sed si natura creata constitueret proprium suppositum non posset simul esse in proprio supposito & in alieno, ergo fortiori ratione natura creata assumpta ab vno supposito diuino non potest assumi ab alio.

10 Tertio, quia sicut accidens naturaliter subsistentatur in supposito substantiæ, sic miraculosē natura humana subsistentatur in supposito diuino assumente eam, sed vnū accidens non potest naturaliter simul esse in pluribus suppositis creatis, ergo nec natura humana, miraculosē in pluribus suppositis diuinis.

11 Quarto, quia Ansel. de conceptu virginali expressē dicit ca. 7. quod tres persone non potuerunt vnū eundem hominē assumere. Et si dicatur quod ibi Ansel. accipit hominem pro supposito quod non est assumptibile, & non pro natura. Contra, quia ibidem concedit quod vna persona potuit assumere hominem, non autē tres persone. Sed primum non potest concedi accipiendo hominē pro supposito, sed solum pro natura, ergo secundū non negatur accipiendo hominem pro supposito, sed pro natura.

12 Deinde confirmanda est veritas prius posita (scilicet quod plures persone a nullo absoluto se excludunt,) &

DD 4 hoc

in primo.

Inf. d. 5. c. 5. m. 6.

hoc patet ad presens dupliciter. Primò comparando naturam assumptam ad personam diuinam & hoc sic, distinctio aliquorū per oppositiones relationis magis videtur impedire vnitatem relationis in sic distinctis, quā vnitatem cuiuscūq; absoluti in eis, sed nō obstante distinctio: ne per oppositas relatiōes vna relatio numero potest esse in pluribus personis sicut in patre, & filio est vna communis spiratio, ergo fortiori ratione in pluribus personis potest esse quæcūque vna natura absoluta.

12 Sed dices quòd maior est vera accipiendi relationem & naturam absolutā proportionabiliter puta naturam diuinam & relationem diuinā, vel naturam creatam & relationem creatam, non autem accipiēdo relationem diuinā & naturam absolutā creatam, quia natura increata & eius relatio propter sui infinitatē potest esse in pluribus suppositis, natura autem creata non potest propter limitationem suam. Sed istud nō valet, quia relatio diuina non est infinita, eo quòd nihil potest habere rationem in finiti, quod non potest induere rationem quanti, finitum enim & infinitum quantitati congruunt. Relatio autem nullo modo potest habere rationem quāti, neq; secundum molem, neq; secundum perfectionē, quia tunc cui deesset aliqua relatio deesset aliqua perfectio, quod falsum est, quia nullum suppositum diuinum alteri simpliciter perfectum non conuenit igitur relationi diuine propter suam infinitatem quòd sit in pluribus suppositis, & eadē ratione non repugnat naturā creatā propter sui limitationem & finitatē quin possit esse in pluribus suppositis diuinis.

13 Secundo patet idem comparando suppositum diuinum ad suppositum creatum. suppositum enim creatum cum sit absolutū est aliquid in se, & ad se, suppositum verò diuinum cum sit relatiuum nō est aliquid in se, vel ad se, sed quicquid est in quantum suppositum totum est ad aliud, quia tota quidditas relationis est ad aliud esse. Ex hoc sequitur duplex alia differētia. Prima est quòd suppositum creatum cum sit aliquid in se per vnum & idem distinguitur à quolibet supposito eiusdem naturæ (scilicet per id per quod constituitur) suppositum verò diuinum, quia non est aliquid in se, sed totum quod est ad aliud est, non per idem distinguitur à quolibet alio supposito diuini, sed per aliud & aliud, quia non per idem refertur ad plura, sed per diuersa, distinguitur autem per illud per quod refertur, propter quod sicut per diuersa refertur sic per diuersa distinguitur, quia etiā refertur quandoq; per id per quod primò nō constituitur, sicut Pater & filius refertur ad Spiritum sanctum per communem spirationem quæ nō est primò constitutiva Patris & filii, ideo suppositum diuinum non semper distinguitur ab alio supposito diuino quocūq; per illud per quod primò constituitur maxime secundum opinionē illam quæ probata fuit in 1. i. d. 11. q. 2. (scilicet quòd Spiritus sanctus nō distingueretur personaliter à filio si non procederet ab eo.

14 Secunda differētia est quia suppositū creatum est aliquid in se & per vnum & idem distinctū à quolibet alio, ideo quicquid est in vno supposito creato totū est distinctum ab omni eo quod est in alio supposito, quia distinctionem substantiæ sequitur distinctio accidentiū absolutorum & respectiuorū, sed suppositum diuinū, sicut per illud per quod primò est suppositū, non distinguitur à quolibet alio supposito, sed per aliud & per aliud, ita cum ab aliquo distinguitur nō distinguitur ab eo secundū omne quod est in ipso, sed solum secundū illud secundum quod ad illud refertur mediātē vel immediātē, directē vel indirectē, & ideo filius qui per solam filiationē dicitur ad Patrem per eam solam à Patre distinguitur & non ab omni quod est in Patre, quia nō ab essentia, nec à cōmuni spiratione, quia ad distinctionē relationum nō sequitur distinctio absolutorum, nec relationū disparatarum, sed solum eorum quæ habent oppositionem directā vel indirectā, ex quo potest breuiter argui sicut prius arguebatur, distinctio relatiua non causat aliquā distinctionē in aliquo absoluto, sed personæ diuinæ distinguuntur solum relatiuē, ergo possunt in vno quocūq; absoluto conuenire.

15 Quarto respondendū est ad rationes in contrarium adductas, cum enim primò dicitur quod infinitati naturæ attestatur quòd vna & eadē sit in pluribus suppositis, istud quidem verū est de natura quæ intrinsecē pertinet ad na-

turam suppositorum, & est tanquā fundamentum proprietatum quibus supposita cōstituantur & distinguitur & hæc est sola essentia diuina, sed esse in pluribus suppositis relatis quasi extrinsecē, (puta quia sine eo essent supposita) cōmunicatur tamen ei existere in talibus suppositis non arguit aliquam infinitatē, quod patet ex simili, circū scribendo enim à deo supposita relata, & ponendo vnum solum suppositum absolutum (sicut ponunt Iudæi & Gentiles) tanta infinitas esset in illo vno supposito, sicut nunc est in pluribus relatis, & tamen non oporteret naturam assumptam in illo supposito esse infinitam, quia non pertineret intrinsecē ad naturam suppositi, sed solum ei cōmunicaretur vt suum esse finitum haberet in supposito in finito, & sic est in proposito de existentia vnius naturæ creatæ finitæ in pluribus suppositis diuinis.

16 Ad secundum dicendum quòd tota dependētia naturæ humanæ terminatur per vnum suppositū diuinum æquē perfectē, vel perfectius quā terminaretur per suppositum proprium, quia substantia diuini suppositi perfectior est quā substantia cuiuslibet suppositi & creati, tamen hoc non obstante potest assumi ab alio supposito diuino, quia nō assumitur ad nouā substantiā cum subsistere diuinum sit tantū vnum, vt superius fuit probatum sed cōmunicatur ei noua vnum cum proprio alterius personæ quæ non repugnat priori vnioni cum proprio primæ personæ assumens, sed si natura creata substantificatur in supposito proprio non potest substantificari in alieno creato, vel non creato, nisi assumeret ad nouum subsistere in alio, & istud contradicit ei quòd est subsistere in seipso, & ideo istud non est possibile sicut aliud.

17 Ad tertium dicunt quidam quòd non est idem de accidente respectu diuersorum suppositorum creatorū & de natura humana respectu plurimorum suppositorū diuinorum, quia accidens habet vnitatem suæ singularitatis à subiecto, & ideo non stant simul vnitatis accidentis cū pluralitate subiectorū. Sed natura humana, & quæcūq; alia natura nata cōstituitur secundum se suppositum habet à se suam singularitatem & non à supposito, & ideo vnitatis talis naturæ potest stare cum pluralitate suppositorum. Sed istud non videtur bene dictum, quia Deus potest facere absq; subiecto aliquid accidens vnum numero, & contra quòd tale non haberet à subiecto suam singularitatem, potest ergo tale accidens esse in pluribus subiectis sicut natura humana in pluribus suppositis: & si vnum non datur, nec aliud debet dari.

18 Et ideo aliter dicendum quòd nō est simile hinc & inde, quia supposita creata absoluta sunt, & ideo quicquid est in eis distinguitur distinctione ipsorum, sed supposita diuina sunt relata & ideo non distinguitur quicquid est in eis, sed solum relationes, non quæcūq; sed supposita.

19 Ad quartum dicendum quòd Ansel. intelligit quòd tres personæ non possunt simul & semel assumere vnum hominem vel humanam naturam ita scilicet quòd assumant eam ad vnam personalitatē, dicit enim sic, impossibile est tres personas esse vnam personam cum vno eodemq; homine, & in isto sensu concessum fuit quòd tres personæ non possunt assumere vnam naturam.

20 Ad primum argumentum principale dicendum est quòd sicut tres personæ possunt assumere vnam naturam, ita plures naturæ possunt assumi ab vna persona, & cum dicitur quòd plura solo numero differētia nō possunt esse in eodem & secundum idem, verum est si sunt in eo per inhzrentiam, quia secundum naturam non haberent vnde distinguerentur, fortē tamen diuina virtute posset hoc fieri, quæ autem sunt in aliquo non per inhzrentiam, sed per habitudinem aliam quocūque nomine illa habitudo censetur vt humanitas est in Christo, nihil prohibet plura solo numero differētia esse in eodem, quia nec ex parte suppositi sufficientis est repugnantia cum habeat virtutem terminatiuam dependentiæ habet in se per quod distinguantur, & distinctē existant loco, licet non supposito.

21 Ad secundū dicendum quod si natura creata assumeretur à tribus personis in vnam personalitatem, tunc distincta in Deo vnirentur in creatura, quia ille tres personæ diuinæ in vnam personalitatē naturæ assumptæ, sed nō est sic,

sic, imò assumeretur ad tres personalitates, non quæ sunt subiectiue existentes in natura assumpta, & causatæ à personis assumptibus, quia tunc non esset assumptio, cum assumens & assumptum debeant esse vnum secundum suppositum, sed quia ipsæmet personalitates comunicantur naturæ assumptæ vt in ipsis existat.

22. Ad tertium dicendum quod nomine hominis & consimilibus vtendū est sicut sunt ad significandum imposita, hoc autē est secundū ea quæ videmus in creaturis, in quibus videmus regulariter quod suppositum & natura quæ natura est suppositum constituere sibi correspondent secundū vnitatem & pluralitatem. Ita quod non inuenitur pluralitas suppositorum sine pluralitate naturæ, nec pluralitas naturæ sine pluralitate suppositorum, propter quod nisi inueniretur contrarium, impossibile esset inuenire proprium modum loquendi, & ideo si vna persona assumeret plures naturas, vel plures personæ vnā naturā nō posset proprie dici quod ibi essent plures homines, aut quod esset vnus homo, quia pluralitati semper obfisteret vnitatis naturæ vel suppositi, & vnitati obfisteret pluralitas ex parte alterius eorū. Veruntamen ex quo oportet loqui improprie eligendum esset illud quod minus habet de improprietate hoc autē esset fumendo vnitatem, vel pluralitatem secundum naturam assumptam, ita quod si vna persona assumeret plures humanitates dicerentur plures homines, & si plures assumerent vnā dicerentur vnus homo.

23. Cuius ratio est, quia secus est de nominibus substantiuis, & de adiectiuis, quia adiectiua cum significant in totali dependentiā ad suppositū, ideo secundum pluralitatem suppositorū dicuntur pluraliter, etiā si forma importata per ea sit vna numero, sicut dicimus quod Pater & Filius sunt spirantes spiritum sanctum, quauis virtus spirantia & actus spirandi sint vnum numero in patre & filio. Nomina vero substantiua cum nō sic significant dependentē dicuntur pluraliter vel singulariter secundum conditionē formæ, vel naturæ per ea importata, sicut dicimus quod Pater & Filius & Spiritus sanctus sunt vnus Deus. Cum igitur nomen hominis sit substantiuum debet prædicari singulariter vel pluraliter de his de quibus dicitur secundum vnitatem vel pluralitatem formæ importatæ nomine hominis, & non secundum vnitatem, vel pluralitatem suppositi. Istud tamen non est sine aliqua improprietate, vt dictum est.

QUESTIO QVARTA.

Vtrum possibile sit aliquam naturam assumi circumscriptis proprietatibus personalibus.

Thom. 1. p. q. 3. ar. 3.

Quæritur, vtrum circumscriptis proprietatibus personalibus à diuinis possibile esset naturam aliquam assumi. Et videtur quod nō, quia ex assumptæ & assumpti sit vnum: sed istud nullo modo posset esse circumscriptis proprietatibus personalibus à diuinis, quare, &c. Minor probatur quod si posset fieri vnum, aut fieret vnum secundum naturā, aut secundum suppositum, non vnum secundum naturam, quia natura diuina & natura humana nō possunt fieri vna natura, nec aliquis hoc potest, nec vnum secundum suppositum, quia vbi natura & suppositum sunt idem penitus secundum rem non potest fieri ex aliquibus vnum secundum suppositum quin fiat vnum secundum naturā. Sed circumscriptis proprietatibus relatiuis idem esset penitus in deo natura & suppositum, ergo nō posset fieri ex natura assumpta & deo assumente vnum secundum suppositū, nisi fieret vnum secundum naturam, sed illud impossibile est, ergo & istud, quare &c.

2. Item si fieret vnum secundum suppositū, aut hoc esset secundū suppositum creatū, aut secundum suppositū increatum, nō secundū suppositum creatū, quia tunc oportet quod natura diuina amitteret propriam subsistentiā, quod est impossibile, nec secundū suppositum increatū, quia secundū hypothesin nullū suppositū esset in diuinis: suppositum enim dicitur quasi sub alio positum, quod contingit tripliciter, vno modo sicut particulare est sub vniuersali, & tale suppositū est solū in illis in quibus inueniuntur genus & species (vt dicit Auic. in met. sua) quod nō cōpetit diuinis. Alio modo sicut subiectū supponitur accidentibus, quod etiā deo nō cōuenit, quia in ipso nullū est accidēs. Tertio modo sicut in comunicabile sub comunicabili, sicut dicitur

Quæstio IIII.

273

mus in diuinis supposita relatiua & incommunicabilia esse sub essentia comunicabili, sed istud nō esse in diuinis circumscriptis proprietatibus relatiuis, ergo nullo modo esset ibi suppositū, quare nec assumptio ad vnitatem suppositi.

3. IN contrarium arguitur, quia manente eadē potentia ex parte dei & eadē obedientia ex parte creaturæ maneret idē effectus possibilis, sed circumscriptis proprietatibus relatiuis adhuc remaneret eadē potentia ex parte dei, quia potentia est de absolutis, & eadem obedientia ex parte creaturæ, eo quod circa creaturā nihil ponitur esse mutatum, ergo sicut nunc est possibilis assumptio, ita & tunc.

4. RESPONSIO. Circa quæstionē istā aduertendū est quod ipsa potest habere duplicē intellectū. Primus est quod fieret circumscriptio proprietatū relatiuarū nō quidē à diuinis, sed ab assumptione vel incarnatione sub hoc sensu, vtrum in supposito diuino, licet relatio possit vniri humana natura cū diuina & non cū proprietate relatiua. Secundus intellectus est quod fieret circumscriptio proprietatū relatiuarū nō solū ab incarnatione, sed totaliter à diuinis. Et iuxta vtrumque intellectum oportet tractare quæstionem.

5. Quæritur ad primū intellectum quæstionis dicendū quod natura humana posset vniri cū diuina in eodē supposito relatio quæritur ad existentiam dato quod non vniretur cū proprietate relatiua quantum ad personā seu quantum ad vnitatem personalem, quod patet sic, si nō posset fieri vnio naturæ humanæ cū diuina in supposito diuino, licet relatio, quantum ad existentiam, nisi fieret vnio eiusdē naturæ cū proprietate relatiua quoad personam hoc nō esset nisi quia vnio naturarū secundū existentiam supponeret vnionē secundū esse personale, aut quia vnionē secundū existentiam vel existentiam, necessario cōcomitaretur vel sequeretur vnio secundum personā vel secundū esse personale, sed neutrum istorū est vt probatur, ergo natura humana posset vniri diuinæ in supposito relatio quantum ad existentiam dato quod non vniretur proprietati relatiuæ quantum ad personā. Maior patet, quia si vna vnio nō supponit aliam nec necessario concomitatur vel sequitur, tunc vna potest esse sine alia. Minor probatur quantum ad oēs eius articulos, quod enim vnio naturæ creatæ & diuinæ in eodē supposito secundū existentiam nō supponat tanquam priorē vnionē quæ est secundū proprietatem relatiuā iam patet ex dictis in 2. quæst. Quod autē vnionē naturæ humanæ cū diuina quantum ad existentiam nō necessario cōcomitetur vel sequatur vnio eiusdē naturæ cū proprietate relatiua quoad personā patet, quia ista cōcomitatio, vel cōsequentia necessaria nō esset nisi ex habitudine essentia diuinæ ad proprietatem relatiuā, quia natura humana secundū se nullā habitudinē necessariā habet ad hoc quod vniretur proprietati relatiuæ, & ideo si sit ibi aliqua necessitas illa cōsurgit ex habitudine naturæ diuinæ ad proprietatem relatiuā, vt quia natura humana vnita est diuinæ quæ necessariā habet habitudinē ad proprietatem relatiuā per cōsequens vniretur necessario alicui proprietati relatiuæ. Sed istud nō potest dici, quia essentia diuina nō solum habet necessariā habitudinē ad vnam proprietatem relatiuā sed ad oēs, si ergo propter necessariā habitudinē naturæ diuinæ cū proprietate relatiua ad vnam naturæ humanæ cū essentia diuina secundū existentiam sequeretur necessario vnio eiusdē cū proprietate relatiua quoad personā, sequeretur quod non posset fieri vnio naturæ creatæ cum diuina secundū existentiam quin fieret vnio eiusdē cum qualibet proprietate relatiua quoad personam, quia essentia diuina ad quamlibet habet necessariā habitudinē & nō ad alterā solū: ita vnū suppositū relatum nō posset assumere sine alio, quod est erroneū. Relinquitur ergo quod in supposito diuino licet relatio, possit fieri vnio naturæ humanæ cū diuina secundū existentiam, dato quod non fieret cum proprietate relatiua quoad personam, sed tunc certē talis vnio nō plus fieret in vno supposito quā in alio, sed æqualiter in omnibus, quia esset solū secundum existentiam, quod est omnibus commune & nō secundum aliquid proprium & personale.

6. Sed contra hoc possit aliquis sic obicere, ex vnione naturæ humanæ cū diuina secundum existentiam, sequitur quod potest dici quod homo sit deus, & deus homo, sed si deus est homo, ergo vel pater, vel filius, vel spir. sanct. vel oēs simul, quicquid enim reale cōuenit termino cōmuni: conuenit alicui supposito, sicut patet de hoie respectu Sortis

DD 5 &

& Platonis, si ergo ex unione naturæ diuinæ cum humana, verum est dicere quod Deus est homo, ergo vel pater, vel filius, vel spiritus sanctus, vel omnes simul, cum per solam unionem naturæ cum natura non fiat unio in persona, sequitur quod scilicet ad illam unionem necessario sequatur alia unio in persona, quod est contra dicta.

7 Et dicendum quod licet esset verum dicere Deus est homo non tamen sequitur, ergo Pater, vel Filius, vel Spiritus sanctus, nisi cum hac reduplicatione (scilicet in quantum Deus) quod posset cõcedi, dummodo sanè intelligeretur. Quod enim ad deitatem pertinet, totum esset carni unitum, sicut & Damascenus dicit quod perfecta diuinitas incarnata fuit. Non esset tamen extendenda locutio, ut sine additione diceretur Pater est incarnatus, vel Filius, vel Spiritus sanctus, quia his nominibus formaliter importatur id quod ad relationem pertinet, cui nondum facta est unio, propter quod doctores has locutiones non consueverunt recipere, quamuis cum prædicta reduplicatione rolerari possit sanè intelligendo.

8 Nec est simile de Deo respectu Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & de homine respectu Sortis & Platonis, & aliorum hominum, quia natura humana non est vna numero in se, & in suis suppositis, sed est solum vna secundum rationem, & plures secundum rem, & ideo nihil reale potest ei cõpetere nisi ratione realitatis alicuius sui suppositi, & ideo necessario sequitur homo currit, ergo Sortes vel Plato vel alius alius, sed natura diuina est vna numero in tribus suppositis diuinis, & supposita diuina constituuntur formaliter non per essentiam cõmunem, sed per proprietates relatiuas, & ideo aliquid reale potest cõpetere essentia vel nomini essentiali secundum se, quod non cõpetit suppositis relatis secundum suam formalem rationem. Et ideo non necessario sequeretur Deus est homo, ergo Pater in quantum Pater est homo, vel Filius in quantum Filius est homo, vel spiritus sanctus in quantum spiritus sanctus.

9 Et sic patet primum, scilicet quod natura humana potest vniri cum diuina quoad existentiam, quamuis non vniri cum proprietate relatiua quoad personam. Dico autem quod ad personam, quia in quantum proprietates fundatur in essentia, impossibile est aliquid vniri essentia, quin vniriatur proprietati relatiuae mediante essentia, sed hæc vnio non terminatur ad vnum secundum esse personale, sed solum secundum esse existentie quod est omnibus cõmune. Ad vnitatem autem personalem requiritur propria unio naturæ assumptæ cum proprietate relatiua secundum seipsam, & non solum secundum essentiam.

10 Si autem questio intelligatur secundo modo, scilicet quod fiat circumscriptio proprietatum personalium non solum ab incarnatione, sed etiam a diuinis. Ad hoc potest intelligi dupliciter. Vno modo quod circumscribatur a diuinis omnis personalitas. Alio modo quod circumscribatur a diuinis omnis personalitas relatiua qualis ponitur secundum fidem, remaneat tamen personalitas absoluta, id est, natura diuina per se, & in se subsistens, sicut intelligunt Iudei, aut Gentiles. Primo dicendum est quod circumscripta a diuinis omni personalitate assumptio non est possibilis: cuius ratio est, quia vbi non est possibile dare aliquid subsistens non est possibile dare aliquid assumens, sed circumscripta omni personalitate a diuinis, nihil esset subsistens in diuinis, ergo nec assumens. Maior patet, quia assumptum non existit in se, sed in assumente. Si autem assumens non subsisteret in se, sed in alio, vel esset deuenire ad aliquid per se subsistens, vel esset processus in infinitum, sic ut vnus esset in alio, & illud in alio, & sic semper, quod est incõueniens: necesse est ergo deuenire ad aliquid per se subsistens, illud autem proprie dicitur assumens quasi ad se sumens, quia sua existentia terminaret aliorum in existentiam, alia verò non dicerentur assumenda quia non ad se sumerent, quia non terminaret aliorum dependentiam, & sic patet maior. Minor probatur, quia omne quod subsistit habet rationem suppositi, quod verò subsistit in natura intellectuali habet rationem persone, persona enim dicitur suppositum in natura intellectuali, si ergo a diuinis circumscriberet omnis personalitas per cõsequens tolleretur omne subsistens, & hæc fuit minor.

11 Si verò circumscribatur a diuinis solum personalitas relatiua qualis ponitur secundum fidem, remaneat tamen personalitas absoluta qualem intelligunt Iudei, aut Gen-

tiles, sic dicendum est quod adhuc possibilis esset assumptio, quod patet tripliciter.

12 Primo, quia remanente illo subsistere quod sufficit ad assumptionem remaneret possibilitas assumptionis, sed circumscripta personalitate relatiua & remanente personalitate absoluta adhuc remanet subsistere quod sufficit ad hoc quod aliquid sit assumens, ergo remanet possibilitas assumptionis. Maior patet, sed minor probatur: quia subsistere absolute & infinitè est prima & sufficiens substantiandi omnem aliam naturam quoad existentiam, ut patuit supra, tale autem subsistere maneret manente supposito absoluto, quia ratio subsistendi, & ratio infiniti sunt de absolutis, quare &c.

13 Secundo, quia non minus cõpeteret tali supposito absoluto posse assumere aliquam naturam quod nunc competat supposito relato ratione solius essentia: nam essentia esset in illo supposito, sed nunc posset competere supposito relato quod ratione solius essentia: assumere & non ratione relationis (ut probatum est in primo articulo questionis) ergo illi supposito absoluto posset competere quod aliquam naturam assumere.

14 Tertio, quia sicut se habet accidens ad subiectum naturaliter, sic aliquo modo se habet natura assumptibilis ad suppositum diuinum supernaturaliter, ipsa enim aliquo modo degenerat in accidens secundum doctores, quia aduenit enim enti in actu, sed subsistentia subiecti absolute est sufficiens ratio terminandi naturaliter dependentiam accidentis, ergo subsistentia suppositi absolute diuini (si poneretur) esset sufficiens ratio terminandi supernaturaliter dependentiam nature assumptibilis.

15 Ad primum argumentum dicendum quod ex natura assumpta & supposito assumente fieret vnum secundum suppositum, & cõ probatur quod non, quia ibi suppositum & natura sunt penitus idem secundum rem non possunt aliqua fieri vnum secundum suppositum quin fiant vnum secundum naturam. Dicendum quod falsum est. Ad cuius intellectum sciendum est quod vbi suppositum constitueretur per solam naturam, sicut fieret in diuinis circumscriptis relationibus, licet suppositum & natura essent idè simpliciter intrinsece, tamen suppositum connotaret aliquid quod non connotaret natura: natura enim nihil connotat extrinsece, nec affirmatiue, nec negatiue, sed præcise dicit rei essentia: suppositum verò præter essentiam connotat affirmatiue existere in se, & per se, & non existere in alio, sicut enim essentia respicit esse cum determinatione que est in se, & per se, & sine hoc non inuenitur ratio suppositi, igitur quia essentia vel natura nihil extrinsece connotat non dicitur aliqua fieri vnum secundum naturam, nisi sint, vel faciãt vnam naturam simpliciter & absolute, sed quia suppositum dicit naturam connotando habitudinem ad extrinsecum que est esse in se, & non in alio sed in quo aliud, ideo omnia que sic possunt fieri vnum secundum existere, ita quod vnum sit in alio, alterum verò in quo aliud, dicuntur fieri & esse vnum secundum suppositum & non secundum naturam, & sic circumscriptis relationibus a diuinis ex natura assumpta, & supposito assumente fieret vnum secundum suppositum & non secundum naturam, non propter realem diuersitatem suppositi, & nature intrinsece loquendo, sed propter habitudinem quam connotat suppositum ultra naturam. Nam & hoc modo oportet dicere de supposito relato, assumens enim & assumptum faciunt vnum secundum suppositum, non autem secundum naturam absolutam, vel relatam, cum tamen suppositum diuinum nihil sit aliud quod essentia cum relatione.

16 Ad secundum dicendum est quod cum nomen suppositi sit nomen secundæ intentionis, & logicæ, sicut nomen generis & speciei, in quantum suppositum dicitur sub alio positum, ideo suppositum proprie non inuenitur nisi in quibus inuenitur genus & species, quod non est in diuinis. Et ideo nec ponendo relationes in diuinis, nec circumscribendo eas potest proprie dici quod in diuinis sit proprie suppositum absolute vel relatè. Non enim suppositum relatè ex hoc potest proprie dici suppositum, quia positum est sub essentia, sicut incommunicabile sub comunicabili, quia comunicabilitas essentia diuine respectu relationis est alterius rationis a comunicabilitate illius sub quo proprie dicitur suppositum, quia comunicabilitas illius sub quo proprie

præ dicitur suppositum est comunicabilitas solum secundum rationem & speciem quæ dicitur in uniuersali quod pertinet ad rationem suppositi, prædicatur etiã formaliter de supposito, totum autẽ contrariũ est de essentia diuina respectu diuinarũ personarũ, quia comunicabilitas essentia respectu earũ est vnus in numero & secundum rem essentia etiã nõ dicitur quicquid pertinet ad rationem suppositi diuini, quia nõ relationẽ, nec prædicatur formaliter de persona, quia nõ est formalis prædicatio, pater est essentia, & ideo suppositum propriè dictum nõ est in diuinis. Quid ergo dicemus, qualiter terminabitur vnio nature assumptæ & personæ assumptis ad vnũ suppositũ, si in diuinis nõ inuenitur propriè suppositum? dicendum qd nõ conuenit propriè supposito terminare alterius dependentiã ratione intentionis suppositi, sed propter substantiã sine qua nõ inuenitur suppositũ, & ideo vbi inuenitur ratio per se substantiẽ etiã absq; supposito propriè dicto secundum modum loquendi logicum, potest inueniri ratio assumendi & terminandi dependentiam alterius. Hæc autẽ per se substantia est nunc in supposito relatis, & esset in supposito absoluto circumscriptis omnibus proprietatibus relatis, & ideo vtrubiq; est assumptio possibilis.

QUESTIO QVINTA.

Vtrum natura humana possit subsistere in alio: no supposito creato angelico vel alio.

Caiet. 3. p. q. 1. ad secundum.

QUINTO queritur, vtrum natura humana possit subsistere in alio supposito creato, puta angelico, vel aliquo alio. Et arguitur quod sic, quia facilius vniuntur media quã extrema, sed in toto vniuerso suprema natura est natura diuina, infima verò est creatura irrationalis quæ possunt secundum solenniores doctores in eodem supposito vniri, quia persona diuina possit assumere creaturam irrationalem, ergo multo fortius (vt videtur) duæ creaturæ rationales, puta angelica & humana quæ sunt media inter prædicta extrema possunt vniri in eodem supposito.

1. Itẽ potissima ratio quæ assignatur qd illud nõ possit fieri, est quia assumens debet continere formaliter vel virtualiter oẽm perfectionẽ naturæ assumptibilis & suppositi proprii cuius vicem supplet, sed nullum suppositũ creaturam continet perfectionem alterius nature, nec suppositi nati per ipsam constitui, ergo &c. Hæc autem ratio nõ valet, ergo multo minus quæcunq; alia, cum hæc inter oẽs sit potissima. Quod autẽ non valet probatur sic: persona diuina assumptis naturam humanam sicut tenet veritas fidei, sed nõ assumptis propter aliquam dictarum causarum saltem vt terminus assumptionis, ergo &c. Minor probatur, quia persona diuina est terminus vel extremũ assumptionis ratione proprietatis particularis, & nõ ratione essentia, alioquin vna persona assumente, omnes assumere, sed proprietates personales nõ continent aliquam perfectionẽ, nec formaliter nec virtualiter, alioquin in qualibet persona diuina nõ esset omnis perfectio formæ vel virtualis, quod falsum est, ergo &c.

2. Item perfectio formalis quæ est perfectio simpliciter est semper in creatura superiore respectu inferioris, si ergo illa sufficeret tunc creatura superior posset inferiorẽ assumere, puta angelica humanã, & sic haberetur propositũ: perfectio vero virtualis reducitur ad aliquod genus cause, sed ois causalitas diuina est cõmunis omnib; personis diuinis: qd autem est eis cõmune nõ requiritur ad terminũ vel extremũ vnionis, cum vnio possit fieri & iã facta sit, sic cum vna persona qd nõ cum omnib; ergo illa ratio quæ assignatur pro causa omnimodã perfectionẽ essentialẽ, vel virtualem in persona assumẽte nulla est, quare nec quæcunq; alia cum illa reputetur potissima.

3. IN CONTRARIUM arguitur, quia principium actionis & terminus sibi inuicem correspondent, sed principium agens ad vnionem nature valentem constituitur proprium suppositũ cum alieno supposito nõ potest esse, nisi suppositum diuinum, ergo cum talis vnio secundum doctores terminetur ad suppositum illud nõ poterit esse nisi diuinum.

4. RESPONSIO. Dicendũ est qd inter naturas creatas natus constituitur suppositũ est magna diuersitas, est enĩ quædã quæ sibi derelicta constituit suppositũ, & tamẽ nata

est esse pars alterius nature perfectioris, alterius dico, nõ secundum speciem, sed secundum numerũ, vt in homogeneis, quælibet enim aqua per se sumpta est quoddã suppositũ aquæ, & tamẽ nata est vniri alteri per continuationem ex quibus sic cõiunctis fit vna aqua quæ se habet ad priores sicut totum ad partes. Alia est quæ sibi derelicta constituit propriũ suppositũ, nec est nata esse pars alterius nature, sicut humana natura, & natura animalium perfectiorũ: tunc ad propositũ dicendũ qd natura nata primo modo constituitur suppositum potest existere virtute nature in alieno supposito, qd nõ est alienũ secundum speciem, sed solũ secundum numerũ, nõ totaliter, sed secundũ quid (hoc est secundum partẽ) qd patet sic. Natura quæ sibi derelicta nata est constituitur propriũ suppositũ, & nihilominus nata est esse pars nature perfectioris suppositi constituentis potest subsistere in alieno supposito quoad aliquid salte quoad partẽ, sed tales sunt multe nature create (videlicet corpora simplicia & oia mixta homogenea, salte humida) quare &c. Per hunc modũ ramus præcisus ab arbore sibi derelictus constituit propriũ suppositum, & tamẽ insitus alteri arbori eiusdẽ speciei efficitur vnũ cõiunitate cum ipso, & subsistit in eodẽ supposito. Dico autẽ si vnatur arbori eiusdẽ speciei, quia si esset alterius speciei nõ efficeretur vna natura, nec vnũ suppositum, alioquin vnũ in diuiduum vel vnũ suppositũ posset esse duplici specie qd est impossibile secundum naturam.

Inf. d. 5. q. 2. num. 5.

5. De natura autẽ humana, & de qualibet alia sic perfectã qd non est nata esse pars alterius nature aliud est iudiciũ. talis enim, vt mihi videtur, ad presens & absq; præiudicio sententiæ sanioris nulla virtute potest existere in alieno supposito creato, sed solũ in diuino, qd enim illud nõ possit fieri virtute creata patet, quia generales modos esse fendi * cõsequẽtes per se totã naturam entis creati nõ potest aliqua virtus creata mutare, sed esse in se, & esse in alio sunt generales modi esse, per se cõsequẽtes totã naturã entis creati (saltem absoluti) quod solũ propriè dicitur ens, ergo nulla virtus creata potest hos modos esse mutare circa res quibus conueniunt salua eorũ natura. Natura autẽ humana & quæcunq; cõsimilis naturaliter est per se subsistens, & in proprio supposito, nec est apta nata esse perfectioris nature constituens suppositum, propter qd nulla virtute creata fieri potest qd ipsa existat in alieno supposito, nec credo qd aliquis vnquã oppositũ senserit.

* alias constituitur et.

6. Quod etiã virtute diuina nõ possit fieri qd ipsa subsistat in alieno supposito creato patet, quia suppositũ subsistentans alienam naturã habet talem & tam perfectã subsistentiam qd potest per eam terminare dependentiã illius nature, sed nullũ suppositũ creatũ potest habere talem & tam perfectã subsistentiã quæcunq; virtute, quare &c. Maior de se patet. Minor probatur: quia dependentiã supernaturalẽ nõ potest terminare nisi substantia supernaturalis, sed nullum suppositũ creatũ potest habere substantiã supernaturalẽ, quare &c. Adhuc minor huius rationis probatur sic, substantia quã habet quodlibet suppositũ creatũ, vel est ex principiis sue nature, aut ex aliquo sui peraddito, si primo modo tãc est naturalis, si secũdo modo cõtra, nihil dependens potest alteri dare substantiã, sed omne qd potest superaddi nature suppositi creati est per se dependens, quia est aliquod accidens ei inherens, ergo per nullum tale potest suppositũ creatũ habere substantiã, & hæc fuit minor, sequitur ergo conclusio.

7. Item sicut plura corpora repugnãt sibi in eodẽ loco naturaliter, ita plures nature nata constituitur propria supposita repugnãt sibi in eodẽ supposito naturaliter, sed si virtute diuina fiat qd plura corpora sint in eodem loco, eadẽ virtute potest fieri qd infinita corpora si essent essent simul in eodẽ loco, ita qd ex parte loci nulla esset repugnãtia, ergo cõsimiliter si virtute diuina potest fieri qd plures tales nature sint in eodem supposito, eadem virtute potest fieri qd & infinitæ, ita qd ex parte suppositi nulla esset repugnãtia, hoc autẽ nõ potest conuenire supposito creato, quia dependentiã infinitã, seu infinitorũ nõ potest terminare nisi substantia infinita quæ supposito creato non potest cõpetere, quare &c. Et confirmatur per dictã cõmune, quia secundũ oẽs doctores sicut persona diuina assumptis naturam humanã, ita cum ea posset quantũ est ex parte personæ assumptis infinitas assumere.

9. Ad

AD Primum argumentum in oppositum dicendum quod possibilitas unionis plurimum naturalium in eodem supposito non est secundum maiorem convenientiam in natura cum videamus quod materia & forma, substantia & accidens concurrant in vnum suppositum naturaliter, non autem duae materiae, nec duae formae, nec duae substantiae complete, sed secundum proportionem dependentiae & subsistentiae terminantis dependentiam. Et quia in supposito diuino est subsistentia nata terminare omnem dependentiam supernaturalem, non autem in supposito creato propter rationes prius dictas. Ideo creatura quaecumque potest existere in supposito diuino, non autem in creato nisi in proprio.

10 Ad secundum cum dicitur quod persona diuina non est terminus vel extremum assumptionis ratione essentiae, sed ratione proprietatis personalis quae non importat formaliter aliquam perfectionem. Dicendum quod non est verum, nam sicut patuit in precedenti questione, prima ratio unionis naturae humanae cum persona diuina est per se subsistentia personae diuinae per quam potest terminare dependentiam naturae assumptae, illam autem per se subsistentiam habet ratione naturae, vel essentiae, & non ratione proprietatis personalis (ut probatum fuit) essentia autem diuina continet omnem perfectionem naturae cuiuscumque, & cuiuslibet subsistentiae suppositivae propter quod infantia contra maiorem illius rationis non est bona.

11 Quod autem dicitur contra maiorem quod perfectio formalis quae est perfectio simpliciter est tota in creatura superiore respectu inferioris, verum est de perfectione naturae, non autem de perfectione subsistentiae suppositivae. Haec enim est aequae perfecta in creatura inferiore sicut in creatura superiore, sicut e contrario imperfectio dependentiae est tanta in accidente superioris naturae puta in intelligere sicut in accidente inferioris naturae puta in albedine, propter quod cum ratio terminandi dependentiam naturae assumptibilis sit per se subsistentia assumptis, & haec non est potior in natura creata superiore quam inferiore, nec ea formaliter vel virtualiter continet sicut nec e converso. Ideo una non potest substantiari in alia. Quod verò additur quod perfectio virtualis reducitur ad aliquod genus causae, & quod omnis causalitas communis est omnibus personis, concedatur. Et cum dicitur quod illud quod est commune non requiritur ad terminum vel extremum unionis. Dicendum quod falsum est, sed in illo non completur sed in proprio, ratione cuius sit unio cum una persona, & non cum omnibus quantum ad personalitatem.

12 Argumentum alterius partis quantum sit ad conclusionem nostram tam multipliciter deficit. Primo quia principium actionis & terminus non sic correspondent quod idem numero vel specie sit principium & terminus nisi in actione uniuoca quae nunquam est Dei respectu creature, sicut est illa de qua quaeritur. Secundo, quia principium talis actionis est tota trinitas secundum illud quod est commune cuiuslibet personae, & ideo si argumentum procederet concluderetur quod non posset fieri unio naturae assumptibilis nisi cum tota trinitate. Tertio, quia terminus assumptionis non est suppositum, sed esse unitum vel ipsa unio, quia terminus actionis non praecedit actionem, sed sequitur cum per eam acquiratur, suppositum autem cui sit unio praecedit actionem assumptionis, ideo &c.

Sententia huius distinctionis. II.
in generali & speciali.

ET quia in homine. Superius determinauit Magister de incarnatione ex parte personae assumptis. Hic determinat de ipsa ex parte naturae assumptae. Et diuiditur in tres. Primo ostendit quid sit assumptum. Secundo quale fuit quod assumptum est. Et tertio quo agere factum fuerit id quod assumptum est. Secunda distinctio. 3. ibi, quaeritur etiam de incarnatione verbi. Tertia distinctio. 4. ibi, Cum verò incarnatio. Prima est principalis lectio. Et diuiditur in duas. Primo ostendit quid sit assumptum quia natura humana integra ex suis partibus coniunctis. In secunda determinat ordinem assumptionis. Secunda ibi, assumptum igitur filius dei. Et ista diuiditur in duas. Primo ostendit ordinem naturae. Secundo ordinem temporis. Secunda ibi, si autem quaeritur utrum verbum. Haec est diuisio & sententia lectionis in generali.

2 IN Speciali sic procedit, & primo proponit quod quia primus homo totam naturam humanam corruerat (sicut licet corpus & anima) ideo filius dei carnem & animam assumpsit ut tota curaret & sanctificaret. In Christo enim est una persona & duae substantiae, scilicet diuina & humana, ergo se habuit humanam, habuit unionem animae & corpus, quia nomine humanitatis anima & corpus intelligitur. Postea verò excludit errorem quorundam dicentium quod filius dei carnem humanam vel humanitatem non assumpsit, sed secundum quosdam proprietatem siue habitum nomine humanitatis intelligentes non substantiam, sed proprietatem quandam qua homo nominatur, occasionem fumentes ex dictis Damasceni. qui dicit quod in domino Iesu Christo non est commune speciem accipere, ex quo videtur quod non assumpsit verum corpus & animam ad inuicem coniuncta, quia sic fuisset eiusdem & communis speciei cum aliis. Sed istud non valet, quia intentio Ioannis Damasceni non fuit quod Christus non verum assumpsit corpus & animam adinuenit unita, sed fuit intentio sua quod Christus prout nominat suppositum constituitur ex humanitate & diuinitate non fuit sub aliqua specie communi, quia nec sunt, nec fuerunt, nec erunt plures Christi habentes commune speciem, sicut sunt plures homines habentes unam humanitatem communem secundum speciem, assumpsit tamen filius dei veram humanitatem non in vniuersali (sicut Platonici posuerunt ideam hominis) sed in singulari constitutam ex hoc corpore & hac anima quae cum diuinitate non habet communem speciem cum quocumque alio supposito. Deinde dicit quod filius dei assumpsit carnem & animam, & omnem proprietatem ipsum decentem. Praeterea dicit quod quantum utrumque (scilicet corpus & animam assumpsit) tamen assumpsit carnem mediante anima, quia tantae simplicitatis est diuina natura quod non debuit immediate vniri carni de limo formatae, sed mediante spiritu creato (scilicet anima) quae quidem vnio ab intellectu humano inuestigari non potest. Nec corpus phantasticum, sed corpus verum de muliere natum assumpsit quod quidam haeretici negant, unde error eorum patet per simile de radio solis. Vltimo dicit quod Christus carne simul tempore & anima assumpsit, & quod non fuit caro prius concepta quam deo vnita, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum una persona diuina possit assumere naturam irrationalem.

Thom. 3. p. q. 4. ar. 1. Henr. quodlib. 13. q. 5.

Circa secundam distinctionem primo quaeritur, utrum persona diuina possit assumere naturam irrationalem. Et videtur quod non, quia infima natura non est capax supremi doni, quanto enim natura est nobilior tanto est capax potioris doni. Sed supremum donum naturae creatae communicatum, & etiam communicabile videtur esse assumptio a persona diuina, ergo creatura irrationalis quae est infima, non est huius doni capax.

2 Item assumptio terminatur ad unitatem personae, sed creatura irrationalis non est capax personalitatis, quia secundum Boetium, persona est rationalis naturae indiuiduae substantia, ergo creatura irrationalis non est assumptibilis.

3 Item si creatura irrationalis esset assumptibilis, videretur perfectius diuinae naturae quam natura rationalis, sed hoc est inconueniens, ergo & primum. Probatio consequentiae, quia si lapis assumeretur, non solum esset verum dicere quod lapis esset deus, sed etiam quod quilibet pars lapidis esset deus, quia si verum est dicere quod lapis est deus, & quilibet pars lapidis est lapis, consequens est quod quilibet pars lapidis esset deus, sed per assumptionem naturae rationalis pura humanitatis, licet sit verum dicere quod homo sit deus, non tamen quod quilibet pars hominis sit deus, puta pes vel manus, quare &c.

4 IN CONTRARIUM arguitur, quia si Deus manens infinita virtutis, non esset intellectualis, nec per consequens persona, nihilominus posset assumere naturam irrationalem in unitatem suppositi, sed per hoc quod est intellectualis, nihil deperit ei de perfectione potentiae & infinitatis, ergo sicut posset tunc assumere naturam irrationalem, sic & nunc.

5 Item